

פרשת תולדות

# טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

## לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

- ב. רבקה מצווה את יעקב להתברך
- ה. יצחק שולח את יעקב לחורן
- ה. ריב הבארות בין הרועים
- ה. עשו מוכר את בכורתו
- ו. יצחק ורבקה מתפללים ונפקדים
- ז. יצחק גר בגרר מפני הרעב
- ז. ברית יצחק ואבימלך בבאר שבע
- ז. יעקב מתחזה לעשו ומתברך
- י. יצחק שולח את עשו לצוד כדי לברכו
- ל. רבקה דורשת את ד'
- מ. לידת יעקב ועשו וגדילתם
- ר. עשו חוזר, בוכה, וגם מתברך

-----  
-----

## שאלה לשולחן השבת

"ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן"  
יש לדון מדוע לפתע כאן התורה מדגישה שעשו היה בנה הגדול ושיעקב היה בנה הקטן, ומה זה נוגע לסיפור המעשה יותר משאר הפעמים שהוזכרו יעקב ועשו.  
כמו כן יש לבאר את הפסוק לעיל: "ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמדת אשר בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן".  
ויש לפרש אם כן, מדוע רק בשני המקומות האלו התורה משתמשת בתארים גדול וקטן?

מטרת השאלה  
הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת.  
ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצדף מקורות, אם ישנם)  
ובל"נ אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

## פנינים

"הקול קול יעקב" - 'שמדבר בלשון תחנונים: קום נא' (רש"י)

דברי רש"י הללו קשים, והרי בתחילת הפרשה אמר עשו ליעקב: "הלעיטני נא", ומדוע שם ביקש עשו מיעקב בלשון תחנונים, הרי שאף עשו מדבר בלשון 'נא' ובלשון תחנונים? אלא, יש לבאר את כוונת דברי עשו אחרת: כשאמר עשו "נא" הוא לא התכוון ללשון בקשה ותחנונים, כי אם מלשון לא מבושל כל צרכו, שהיה כל כך עייף ורעב שהיה מוכן לאכול את תבשיל העדשים בעודן אדומות, ולא חיכה עד שיתבשלו וייעשו חומות כדרך תבשיל עדשים. (חוות יאיר) ויש שביארו שכשהתגברה על עשו תאוות האכילה, הריהו יודע לדבר בכל הלשונות שבעולם - העיקר שיספקו את תאוותו. (אור המאיר) וע"פ תרגום אונקלוס הכוונה למילה 'כעת', שרצה לאכול מיד.

"וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל"

כתוב בירושלמי (ביכורים פ"ג ה"ג): 'וכי מחלת שמה והלא בשמת שמה, אלא מלמד שנמחלו לו כל עוונותיו. מכאן לחתן שנמחלין לו עוונותיו'. ורמז נפלא מצאנו בשמה החדש של אשת עשו, מחלת. עשו היה מרמה את אביו ושואלו כיצד מעשרים את המלח ואת התבן. הבה 'נעשר' את המילה 'מלח' כך: מהאות מ' נוריד עשירית וישאר לנו 36, ומהאות ל' נוריד עשירית וישאר לנו 27 והאות ח' תישאר 8 שהרי אי אפשר לעשרה למספר שלם, ונקבל ביחד את המספר 71. 'נעשר' אף את המילה 'תבן': ת' פחות עשירית יוצא 360 ב' תישאר 2 ומהנ' יישאר 45, וביחד 407. כעת, ניקח את המלח והתבן ה'מעשרים' ונחברם (478) בדיוק כגימטריא של שמה של אשת עשו, מחלת. (ר' שמשון מאוסטרופולי)

"וצודה לי צידה"

כתב ה'כלי יקר': 'ונראה לפי שעל ידי מטעמים אלו חשב יצחק שיחול עליו רוח הקודש מתוך שמחה'.  
ודבריו הם על פי דברי התוספות (סנהדרין יז.): 'פירוש נבואתם כלה דאין שכינה שורה מתוך עצבות אלא מתוך שמחה'. והגמרא בשבת (ל'): 'ללמדך שאין שכינה שורה לא מתוך עצבות ולא מתוך עצלות ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך שיחה ולא מתוך דברים בטלים אלא מתוך דבר שמחה'. ויש לבאר אם כן, כיצד התנבא ירמיהו לפני ובמהלך חורבן בית ראשון וכיצד כתב בנבואה את מגילה איכה ושאר הדברים הקשים מתוך שמחה? ויש לומר: א. התחיל את נבואתו מתוך שמחה וכיוון שהתחיל שוב אינו פוסק. ב. היה לו שמחה שהקב"ה השליך חמתו על עצים ואבנים ולא על עם ישראל. ג. אם נעצב הנביא על צרת עצמו אדבר הוא חסרון ולא זוכה לנבואה אבל המשתתף עם כלל ישראל בצרתם עודנו ראוי לנבואה. ד. שייך להיות בשמחה יחד עם דמעות כי האמונה תמיד משמחת. ה. כדי להתחיל להיות דבוק בקב"ה צריך לעלות כמה מעלות, וכל זמן שלא הגיע להדבק בשכינה אז צריך שמחה, אבל אם כבר עבר את המדרגות הללו ונכנס לקודש פנימה להתדבק בשפעת ד', שם אין צריך שמחה ואדרבה הקב"ה קרוב לנשברי לב. (יערות דבש) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א לשאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

# מתנת חנוכה מושלמת



ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון: 052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם.  
**זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!**  
השתתפו באמצעות העברה לבנק לאומי (10) סניף 905 חשבון 5055271 ע"ש 'בייז'.

## חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. עשו נולד כולו כ-
- ב. אחת מנשות עשו
- ג. מהם הכינה רבקה מטעמים
- ד. עשו היה אדמוני כסימן לך שישפוך (רש"י)
- ה. מברכות יצחק ליעקב
- ו. פסוק של ברכה שנהוג לאומרו במוצש"ק
- ז. השי"ת הבטיח ליצחק שירבה את \_\_\_\_\_
- ח. בגדי עשו המיוחדים נקראו "בגדי ה \_\_\_\_\_"
- ט. יצחק חשש שיהרגוהו בגרר כי רבקה הייתה-
- י. אחת מנשות עשו
- כ. בנותיו היו רעות בעיני רבקה ויצחק
- ל. מילה נרדפת ל"עמים"
- מ. עבדי יצחק באו אליו בבאר שבע ואמרו לו:
- נ. מחלת אשת עשו הייתה אחותו של- (בן ישמעאל)
- ס. מה עשו הפלשתים לבארות אברהם?
- ע. הבאר הראשונה עליה רבו הרועים
- פ. המקום בו גרו, בתואל ולבן בנו
- צ. היה בפי עשו
- ק. מכליו של עשו
- ר. הייתה ביניהם מריבה על בארות המים
- ש. גילו של יצחק בהולדת בניו
- ת. יעקב היה איש \_\_\_\_\_

## חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה

- א. "ויהי אך \_\_\_\_\_ יעקב... ועשו אחיו \_\_\_\_\_ מצידו"
- ב. בגללו יצחק חשב לרדת למצרים
- ג. עשו חיכה שיצחק ימות בשביל \_\_\_\_\_ את יעקב
- ד. יעקב קנה את הבכורה תמורת \_\_\_\_\_
- ה. שם הבאר השניה שעליה רבו הרועים
- ו. רבקה שמה עורות עיזים על ידי יעקב ועל-
- ז. " \_\_\_\_\_ עשו את הבכורה"
- ח. יצחק \_\_\_\_\_ את בגדי יעקב, שיש בהם \_\_\_\_\_ טוב
- ט. עשו ביקש שיעקב \_\_\_\_\_ אותו בניזיד
- י. כך נולד עשו
- ך. רבקה אמרה ליעקב "עלי \_\_\_\_\_ בני"
- ל. יעקב התברך במים, שיורדים בלילה מהשמים
- ם. כמות היבול שצמחה ליצחק הייתה \_\_\_\_\_
- ן. יעקב התברך ברוב \_\_\_\_\_
- ס. יצחק נחרד כי חשש שמא שינה את ה- (רש"י)
- ע. "אולי ימושני אבי והייתי בעיניו \_\_\_\_\_"
- ף. כשעשו חזר מן השדה הוא היה
- ץ. "ולאום מלאום \_\_\_\_\_"
- ק. יעקב היה איש -
- ר. " \_\_\_\_\_ יצחק לד'... לו ד"
- ש. יצחק ברך את יעקב, שיהיה לו מזה לרוב
- ת. על באר זו לא רבו הרועים

## כתרגומו

*כל פנה נדיא דעליה מילה מתחילת אונקלוס נכנסה לעדריין של למנוו.*

"תליך" (כז,ג) = "סיפך". המילה העברית 'סיף', מילה נרדפת ל-'חרב'.

## מן המדרש

כנגד עשרה מאמרות ברך הקב"ה לאדם הראשון ואלו הן: פרו, ורבו, ומלאו את הארץ, וכבשוהו, ורדו בדגת הים, ובעוף השמים, ובכל חיה, הרומשת על הארץ וגו', הנני נתתי לכם את כל עשב זרע וגו', ואת כל העץ וגו'. וכנגדן נתנסה אברהם בעשרה ניסיונות, וכנגדן נאמרו עשר בריתות בפרשת מילה (עי' ב"ר פי"ד, אבל בנדרים פ"ג נאמר י"ג בריתות), וכנגדן ברך יצחק ליעקב עשר ברכות: ויתן לך, יעבדוך עמים וגו'. וכנגדן הוכו המצרים עשר מכות, וכנגדן עשרת הדברות, ללמד שלא נברא העולם אלא בשביל התורה. ובשביל שקבלו ישראל את התורה לפיכך התיר להם עשר בהמות לאכול: שור, כשב, עז, איל, צבי, ויחמור, אקו, ודישון, ותאו, וזמר. יעקב אבינו נתברך עשר ברכות בשבעה מקומות ואלו הן: א. "ויאמר ד' לה שני גוים בבטנך". ב. "ויתן לך האלקים מטל השמים וגו'". ג. "וקל שקי יברך אותך". ד. "והנה ד' נצב עליו". ה. "ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני". ו. "וירא אלקים אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו". ז. "ויאמר אנכי הקל אלקי אביך אל תירא מרדה מצרימה". ולמה נתברך בשבעה מקומות? כנגד שבעה פסוקים שבמעשה בראשית שכתוב בהן "כי טוב". וכנגדן ברך הקדוש ברוך הוא את אברהם בשבע ברכות: "ואעשך לגוי גדול, ואברכך, ואגדלה את שמך, והיה ברכה, ואברכה מברכך, ומקללך אאור, ונברכו בך כל משפחות האדמה". (ע"פ מדרש תדשא)

## מילה בפרשה

**הביע דעה שונה,  
באחד מפרקי המשנה,  
אז הפריד בין השורות,  
בסרגל ללא מהמורות.**

המונח המבוקש הינו מילה  
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.  
אשר כל שורה בחידה  
רומזת להקשר שונה שלה.  
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות  
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

"זיהי אך יצוא יצא יעקב"

על מי עוד בתורה כתוב "יצוא יצא", ועל מי "יצא

יצוא"?

\*\*\*

מצאו נא בפרשה:

1. פסוק בן שלוש מילים.

2. מילה המוטעמת במונח ומרכא.

3. את שמותיהן של שתי חצרות חסידות.

4. שתי המילים היחידות בפרשה בנות שמונה אותיות,

הנמצאות בפסוקים סמוכים.

5. את האות כ' המופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה

מילה)

6. שש מילים רצופות בנות 3 אותיות.

מי ירש את בגדי החמודות של עשיו בדור שלאחריו?

\*\*\*

"ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים"

יש לבאר מדוע נתן יעקב לעשו לחם ולא כלל לא היה כלול במכירה ואף לא ביקש זאת ממנו: 1. מפני שיעקב חשש שעשו יערער על המכירה לאחר מכן, ויטען שהיה אנוס מחמת בולמוס הרעב, לכן נתן לו קודם לחם להשיב את נפשו, ורק לאחר מכן את העדשים כתמורה למכירת הבכורה, בדעה צלולה. (בא"ח) 2. יש ספק בגמרא (ברכות לה:): איזו ברכה היא הברכה הראויה לברך על שלקות (ירקות מבושלים). לכן, נתן יעקב לאחיו לחם כדי שיאכל את הנזיד בתוך הסעודה ולא יכשל בספק ברכות. (טעמא דקרא)

## שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "צודה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברככה לפני ד' לפני מותי"

2. "ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו ד'"

## תשובות

**ושפני טמוני חול** - תשובה לגיליון קודם: איך יתכן שאדם יכנס לבית הכנסת וישמע שליח ציבור אומר 'ברכו' ולא יענה אחריו למרות שמותר לו לדבר? - אם שמע ברכו של תחילת מעריב של שבת והוא טרם התפלל מנחה. (ע"פ סי' רס"ג) **לסדר את הפרשה** - "ולמה זה לי בכרה". **חידון א' ת'** - אדרת שער, בשמת, גדיי עיזים, דמים, הוה גביר לאחיק, ויתן לך, זרעו, חמודות, טובת מראה, יהודית, כנען, לאומים, מצאנו מים, נביות, סתמום, עשק, פדן ארם, ציד, קשת, רועים, שישים, תם. **חידון א' ת' הפוך** - יצוא יצא בא, רעב, להרוג, נזיד, שטנה, חלקת צוואריו, ויבו, הריח ריח, שילעיס, אדמוני, קללתך, טל, מאה שערים, דגן, יחס, כמתעתע, עיף, יאמץ, חלק, ויעתר, תירוש, רחובות. **שעשועי דאורייתא** - על רוצח: "ואם יצוא יצא", ועל העורב: "ויצא יצוא". 1. "וישב יצחק בגרר". 2. "פדנה". 3. תולדות אברהם יצחק: "אלה תולדות אברהם אברהם הוליד את יצחק", גור: "גור בארץ הזאת". 4. המילים: "ותשלחוני", "בינותינו". 5. "זרעך ככוכבי". 6. "עשו איש ידע ציד איש שדה". **מילה בפרשה חיי שרה** - חתחטא. "אח של צידון" - חת היה אחיו של צידון, "כשבא לידו עוון" - עוון=חטא, "אז יפחד וילפת" פחד=חת, "מאות ולא ממופת" - האות ח'. **טמונות בפרשה** - 1. "ורב (יעבוד צעיר)" (כה,כג) 2. "מאה שערים" (כו,יב) 3. "רחובות" (כוכב) 4. "שבעה" (כולג) 5. "והנה ת(א)ומים בבטנה" (כה,כד) 6. "משמני הארץ" רש"י: "זו איטליה" (כולט) 7. "ועל חרבך תחיה" (כז,מ) 8. "כשזה קם זה נופל" (רש"י כה,כג) וגם: "כאשר תריד" (כז,מ) 9. "הקול קול יעקב והידיים ידי עשו" (כז,כב) 10. "ויגדל האיש וילך הלך וגדל" (כו,יג) "ויגדלו הנערים" (כה,כז) 11. "ריח בגדיו" (כז,כז) 12. "יודע ציד" (כה,כז) 13. "שא נא" לשון השחזה... חדד סכינך' (רש"י כז,ג) 14. 'כטלית של צמר' (רש"י כה כה) 15. קוף קטנה במילה "קצתי בחיי" (כז,כו) 16. הברכות ניתנו בליל הסדר כמו שכותב רש"י: 'האחד הקריב לפסחו' (רש"י כז,ט) **טמונות בהפטר** - 1. "ואת הפסח ואת החולה" (א,יג) 2. "ויסגר דלתים" (א,י) 3. "ועבד אדניו" (א,ו) 4. "במה אהבתנו הלאו (הלו) אח" (א,ב) **שאלה לשלחן השבת נח** - שאלנו: הלא הקשת הינה תופעה טבעית ומחוקי הטבע שכאשר יזרח אור, ובכלל זה קרני השמש, על רסיסי מים נראה כמראה הקשת ומה הייחוד באות ברית זו? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. למרות שהוא דבר טבעי, מעתה והלאה הקב"ה מייחדו לאות ברית, שכתוב 'נתתי' ולא 'אתן'. (רמב"ן) 2. בלתי יתכן שתראה הקשת אם לא ירדו גשמים ביום, ואם הדור זכאי אזי ירדו הגשמים בעתם, דהיינו בלילות שבני אדם בבייתם. (תורת העולה) 3. יש שני סוגי קשת. 4. החטא נוטל כח מן העליונים ורק לכן יש כח לקשת להיראות. (השל"ה) 5. מתחילת בריאת הקשת מימי בראשית הייתה מוכנה ומוזמנת לעניין זה וחוקי הטבע מראש כבר כללו ברית זו.

## ניתן להשיג את העלון:

**במייל:** ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

**ב:** לדעתך, 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

**בירושלים:** בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

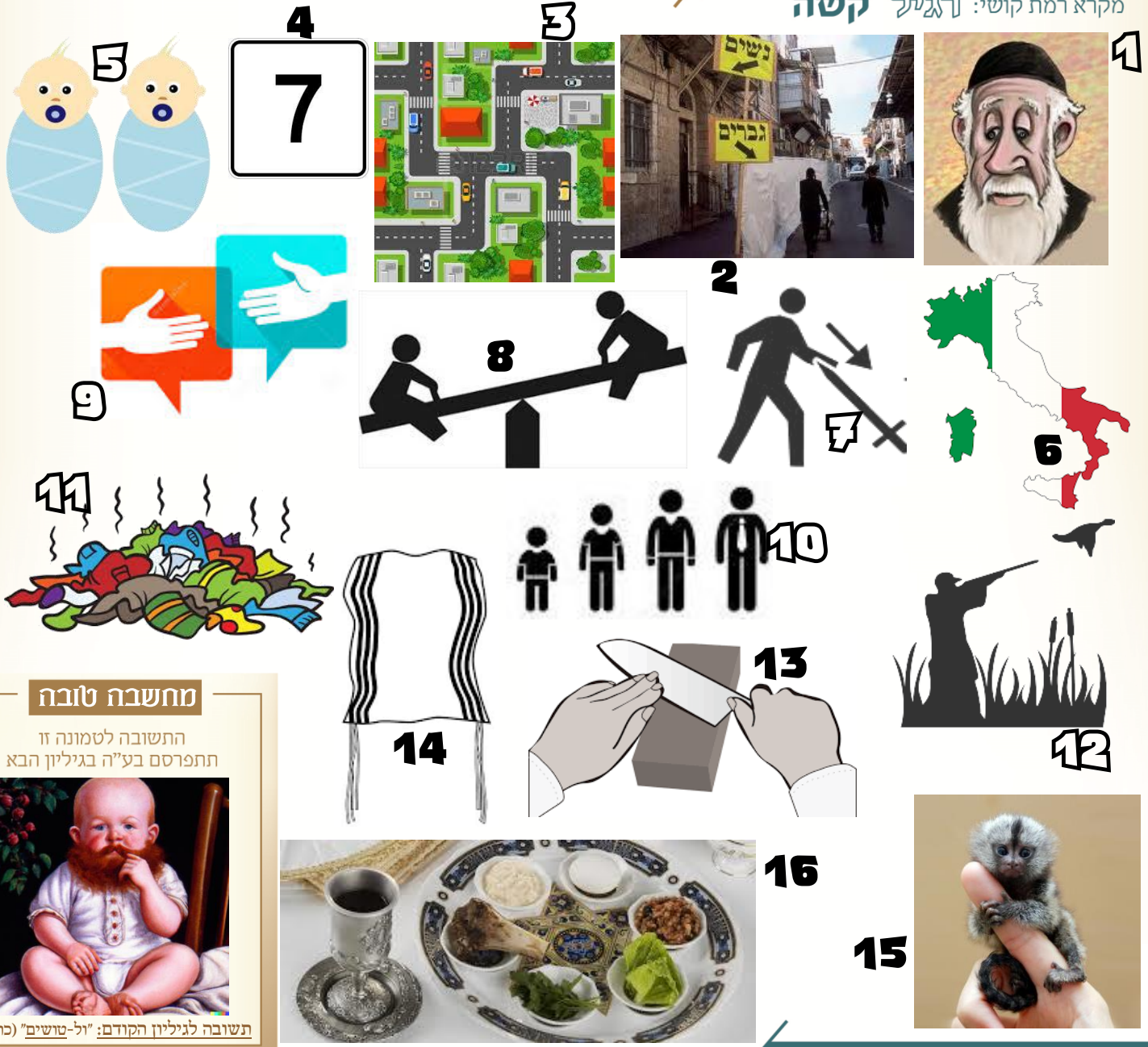


זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.  
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)  
אשמח לקבל רעיונות, חידוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com  
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

# טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה



## מחשבה טובה

התשובה לטמונה זו  
תתפרסם בע"ה בגיליון הבא



תשובה לגיליון הקודם: 'ול-טושים' (כהג, 3)

## הפטרת תולדות "משא דבר ד" (מלאכי א' א' - ב' ז')

# טמונות בהפטרה

